

001	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	000

Perjantaina 24. elokuuta 2012

MAASEUDUN TULEVAISUUS

17

VIIKONVAIHDE

IKIVIHREÄT

Karma-yhtye maalasi muotokuvan rekkakuljettajasta, joka veti rahtia läpi Suomen muiden nukkuessa. Vuonna 1974 otetussa kuvassa Jukka Virtanen, Lefa Kiviharju, Kalle Lae ja Timo Tervo.

Suomi-kuva kumipyöriltä

”Hei huomenta Suomi, hyvin pyyhkii. Sun poikas valvoo taas ja ahkeroi. Herrat Helsingissä laman alla nyyhkii. Minä tein sen minkä aikamies vain voi.” Karma-yhtyeen kesällä 1976 levyttämä Hyvää huomenta Suomi on suomenkielinen versio folklaulaja **Steve Goodmanin** ikivihreästä City of New Orleans. Huomenta Suomesta tuli pian liikenneohjelmien vakio-kappale. Vähitellen laulusta muodostui yleisön suosikki myös radioasemien aamulähetyksissä. ”Herrat Helsingissä laman alla nyyhkii” kuullaan usein väärin muodossa ”Herrat Helsingissä lavan alla pyyhkii”, mikä herättää kuulijoissa hilpeyttä vuosikymmenestä toiseen.

Huoltoasemavierailu innoitti

Alkuperäisversio kuvasi junamatkaa Chicagosta New Orleansiin, mutta suomalaista sanoituksista vastannut **Juha Vainio** päätti vaihtaa kappaleen teeman raiteilta kumipyörille. Lyriikoita pohtinut Junnu vieraili kaupungin ulkopuolella sijaitsevalla isolla huoltoasemalla, jossa rekkakuskit kävivät viimeisellä tauolla ennen työrupeaman päättymistä. Käytyään aamuyöllä juttutuokion rahtarien kanssa Vainio sai tekstin viimeistelyä.

Nelostien maisemissa

”Ajan yössä, tulen tuolta kaukaa. Silmät turtuu, selkää kolottaa. Uinuu Putaa, Konginkangas, Laukaa. Yössä kylän läpi jyrään, melkein nolottaa.” Kappale kuvaa halki Suomen ajavan rekkakuskin ajatuk-sia ja auton hytistä näkyviä nelostien maisemia. Countrymusiikille tyypillisesti kuljettaja ajaa läpi yön lyödäkseen määränpäässä rahtikirjat tiskille. Miehekkäät kielikuvat kaasun polkemisesta, desibeleistä ja moottorin vihellyksistä ryydittävät elämänmakuista tunnelmaa. Maanteiden kunnan koheneminen 1970-luvulla helpotti kuljettajien työtä, mikä osaltaan vaikutti rekka liikenteen selvään kasvuun.

Kultakurkkuja ja tenavatähtiä

Karma-yhtyeen tavaramerkki oli moniääninen stemmalaulu, josta vastasivat muun muassa ”laulava rumpali” **Timo Tervo** ja laulusolisti **Vesa Enne** (1947–1997), jolla oli jo tuolloin pitkä kokemus viihdealalta. Lapsitähtenä uransa elokuvassa Oho, sano Eemeli aloit-tanut Enne teki vuonna 1959 ensilevytyksensä Nuori Rytmi, joka oli **Reino Helismaan** ja **Toivo Kärjen** käsialaa. Monipuolisena studiomusiikkona kunnostautunut Timo Tervo (oik. Tervomaa) taas tunnetaan myös poptähti **Jonna Tervomaa**n isänä. Isä ja tytär keikkailivat 1980-luvulla yhdessä Jonnan voitettua Syksyn Sävelen kappaleella Minntu sekä Ville.

RIKU-MATTI AKKANEN

PAIKANNIMI KERTOO

Linnustajan apajilla

Vihtiin rakennettiin ensimmäinen kirkkirkko 1400-luvulla. Kirkko sijaitsi Kirkkoniemellä, jota sanottiin Vihdinniemek-si.

Vihti sijaitsee ikivanhojen vesireittien varrella. Myös nimi on vanha ja sen vuoksi nimen motiivi jättää spekuloinnille tilaa. Monet Vihdin tapaiset nimet liitetään vesistöihin. Vesistö-nimiä pidetään nimistön vanhimpana kerrostumana ja usein ne yhdistetään eränkäyntiin. Vihdin on päätelty liittyvän lintujen lankapyyntiin liittyvään sanaan vihi. Ansalankoja viritettiin syksyllä ja talvella suonreunoihin ja järvenrannoille. Siellä viihtyi linnustajan toivesaalis, riekkö.

Risuista tehty vihiaita ohjasti maassa kävelevät linnut kohti aidan aukkoon viritettyä pyydystä. Kartalta erityisesti Hämeen ja Satakunnan alueelta löytyy kymmeniä virka-alkuisia paikkoja. Virka on merkinty ansaa, ansapolkua tai aluetta, jollepyydyksiä on viritetty. Virkamies oli henkilö, joka koki ansat, kävi virkatien. Ansalankapyynti kiellettiin, koska sen katsottiin haaskaavan saalista. Kettu ja muut pedot saattoivat ahmia saaliin ennen kuin metsästäjä ehätti paikalle. Linnunpyytäjän risuaita elää yhä kuvallisessa merki-tyksessä ”saada vihii jostakin”. Myös sanat vihje ja vihjata liittyvät risuaitaan. Sen sijaan vihkiminen on kokonaan eri perua.

TOPI LINJAMA

Keikkamuusikon työpaikka on myös auto. ”Mäntyharju on niin pienen matkan päässä kaikkialta, että täältä on helppo suikkia minne vaan”, Kake Randelin sanoo.

Kotikylän kasvatti ei vaihda maisemaa

Kake Randelin tietää, mistä laulaa.

Iskelmälaulajan kappaleista huokuva maaseutunostalgia juontaa juurensa Mäntyharjulle. Synnyinseudut pitelevät miestä otteissaan nyt ja aina.

MÄNTYHARJU (MT)

Kirkonkylän kioskille oli **Kake Randelinin** lapsuudenkodista Varpasen kylästä matkaa vajaat kymmenen kilometriä. ”Kylille oli nuorena poikana hinku tapaamaan kavereita. Ennen mopoikää piti aina pähkäil-lä, kuinka sinne pääsisi. Matka taitui usein polkupyörällä tai kävelen. Niihin aikoihin peu-kalokyydinkin sai lähes aina”, Randelin muistelee.

Tuttu kylänraitti ei ole vuosi-en saatossa vaihtunut Helsingin vilinään. Vaikka houkuttelijoita riitti, mies ei lähtenyt musiikki-bisneksen perässä pääkaupun-kiseudulle.

”Totesin kaikille, että minua ei sinne kivi kylään saa kukaan”, Randelin napauttaa.

KYLÄN KASVO

Maaseudulle töitä

Kirje kotiin -kappaleessa Ran-delin laulaa työn perässä kau-punkiin lähteneiden kaipuusta takaisin maaseudulle. Mies on nähnyt muuttoliikkeen vaiku-tukset Mäntyharjulla. Lapsuu-den ystävistä harva on jäänyt kotipuoleen.

”Työ on elämän perusta. Ilman sitä ei ole toivoa tai tule-vaisuutta. Ei ole mikään ihme,

että maaseutu autioituu, jos yhteiskunta pakottaa ihmiset pakkautumaan suuriin asutus-keskuksiin”, Randelin lataa. ”Nykypäivänä tehostaminen ja automatisointi vievät ihmisil-tä työpaikat. Ei nuoriso uskalla perustaa perhettä paikkakun-nalle, jos työtä ei ole tarjolla.”

Askeleen kenkätehdas tarjosi parhaimpina vuosinaan töitä yli 300 mäntyharjulaiselle. Nyt suurin osa entisestä kenkäteh-taasta on tyhjiillään. Päädyssä toimii Mäntyharjun Kuvatai-deyhdistys ja muutama pien-yritys.

”Rakennus tarjoaisi pienteol-lisuusyrittäjille oivat puitteet”, Randelin sanoo.

Inspiraatio maisemista

”Jos joltain lahjoja on ihmiselle annettu, ei niitä saa piilottaa va-kan alle. Uskon, että jokaisessa meissä asuu pieni taiteilija”, Randelin sanoo.

Mies on toiminut Mäntyhar-jun kuvataideyhdistyksessä yli kymmenen vuoden ajan. Tai-depiirillä on vireää toimintaa.

Mäntyharjulla olen kaikille Randelinin Kake, ihminen. En se laulaja, nimi tai julkkis.

Jäseniä on seitsemisenkym-mentä. Joka syksy Mäntyharjun Iso-Pappilassa järjestetään iso näyttely. Yhteisissä maalaus-hetkissä tilaa olisi myös lapsille ja nuorille.

”Vaikka taideharrastaminen on Mäntyharjulla hyvissä kan-timissa, on ongelmana nuorison motivaation herättäminen”, Randelin kertoo.

Paitsi vanhojen puuveneiden kunnostaja, Randelin on myös innokas kalastaja. Inspiraatio iskee etenkin tuttujen vesistö-jen äärellä. ”Kuikan ääntelyä iltahämä-rissä kuunnellessaan voi löytää sen ahaa-fiiliksen, jota tarvitaan sekä taiteen että musiikin teke-miseen.”

Yhtä perhettä

Kotikylän elossa Randelin nauttii ihmisten välisestä vuorovaik-kuksesta.

”Mäntyharjulla olen kaikille Randelinin Kake, ihminen. En se laulaja, nimi tai julkkis.” Kuitenkin kesäaikaan paik-kakunta vilisee mökkiläisiä ja

artistilta pyydetään nimikirjoi-tuksia.

”Minusta on mukavaa heittää huulta ihmisten kanssa.” Randelinin mielestä vanha kyläilyperinne olisi saatava ta-kaisin. Etenkin kun puhutaan syrjäytymisestä ja sen ennalta-ehkäisemisestä.

”Ennen ihmiset kävivät toisillaan kylässä. Ei silloin mitään soiteltu, senkun men-tiin käymään. Nykypäivänä keskustellaan koneiden kanssa. Tietoverkoissa naputellaan ja vältellään aitoa kanssakäymistä. Se on luonnotonta.”

Haastattelun aikana ohi pyyhältää isäntä traktorilla. Rande-lin heilauttaa kättä. Tovin kulut-tua juttusille saapuu emäntä, jo-ka kysäisee, olisiko Randelinilla tarvetta raparperille. Rouvalta liikenisi ylimääräistä satoa, jos vaikka kiisseliksi laittaisi.

”Täällä ollaan kaikki yhtä perhettä. Ystävät ja tuttavat kyllä tietävät, että olen yhä se sama Kake, joka opetteli uimaan Varpasenjärvellä.”

TANJA KORPELA

Mäntyharjun kirkko on Randelinille hiljentymispaikka. Mies on päässyt ripille ja mennyt naimisiin siellä.

MÄNTYHARJUN KUNTA

Valttina mökkeily

Mäntyharjun keskustaa halkoo Savon rata. Kylmän aseman ohittaa päivittäin suuri joukko työmatkalaisia. **Lähimmät kaupungit** ovat Heinola, Mikkeli, Kouvola, Lahti ja Lappeenranta. **Mäntyharjun asukasluku** on reilut 6 300. Heistä yli 4 000 asuu keskustassa. **Kunta kattaa** lukuisia kyliä, joista osalla on omat kylä-koulunsa. Peruspalvelut ovat keskittyneet Mäntyharjun keskustaan. **Suurimpia alueen** työllistäjiä ovat kunta ja teollisuus-yritykset. **Matkailuvalttina ovat** runsaat vesistöt, joiden ääreen saapuu kesäisin tuhansia mökkeilijöitä. **Taiteen ystäville** silmäniloa tarjoaa Taidekeskus Salmela.